

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.672/2019/11.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Cseh Attila előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Bösze Anikó ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

... jogtanácsos

A per tárgya:

Szerződés semmisségének megállapítása és kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.697/2018/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 8.G.41.009/2017/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 1.000.000 (egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A peres felek 1994. március 9-én határozatlan időre szóló együttműködési megállapodást kötöttek a ... védelmi képességeinek fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges feltételek biztosítása céljából. Az együttműködés Magyarország 1997. évi NATO-csatlakozása folytán bekövetkezett alperesi érdekmúlás miatt okafogyottá vált. Az ebből eredő felperesi kárigény rendezése érdekében a felek 1999.

november 23-án megállapodást kötöttek, amelyben - egyebek mellett - rögzítették, hogy összehangoltan, együttes erővel keresik meg annak lehetőségét, hogy a felperes a megváltozott gazdasági és koncepcionális körülményekhez aktualizáltan, a szakmai profiljába illeszthető különböző hadi elektronikai fejlesztési és gyártási feladatok megvalósításában vegyen részt a speciális hadi elektronikai kapacitása fenntartása érdekében. A felek elfogadták, hogy a megállapodás alapján tervezett jövőbeni konkrét megrendelések realizálása, vagy más közös projektek beindítása és lebonyolítása az alperes érdekkörén kívül eső feltételek bekövetkeztét, illetve a körülmények egybeesését is feltételezi, különös tekintettel az államháztartásról és a közbeszerzésekről szóló törvények (Áht. illetve Kbt.) előírásaira. A felperes kijelentette továbbá, hogy a megállapodásban foglaltak megvalósítása esetén a felek közötti együttműködés korábbi időszakaiban felmerült problémákat tárgytalannak, illetve rendezettnek tekinti. A felek a megállapodás aláírásával az 1994-ben megkötött együttműködési megállapodás hatályát megszüntnek tekintették.

- [2] A felperes a 2004. március 31. napján előterjesztett, módosított keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 300. § (1) bekezdésére, 320. § (1) bekezdésére, 379. §-ára, 389. §-ára, 395. §-ára, 339. §-ára, továbbá 6. §-ára alapítva kártérítés jogcímén összesen 891.476.200 forint és járulécai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A keresete szerinti összegből 748.452.400 forintot az 1994-ben megkötött együttműködési megállapodás és az annak alapján létrejött kutatási-fejlesztési vállalkozási és szállítási szerződésből eredő és 1999. november 20-ig bekövetkezett értékcsökkenés jogcímén, míg további 143.023.800 forintot az 1999. november 23. napját követő időszakban elmaradt vagyoni előny jogcímen érvényesített azzal az indokolással, hogy az 1994-es együttműködési megállapodást követően erőforrásait az alperes által bejelentett és folyamatosan kilátásba helyezett haditechnikai feladatokra, illetve program teljesítésére tartotta fenn. Az 1997. évi NATO-csatlakozást követően azonban az alperesi megrendelések elmaradtak, emiatt őt jelentős kár érte, amelynek rendezésére kötötték meg a felek az 1999. november 23. napján kelt megállapodást (egyezséget), amelyet az alperes a 3. pont kivételével teljesített, míg e pont vonatkozásában folyamatosan közölte, hogy a felperesi kapacitásra igényt tart.
- [3] A Fővárosi Bíróság a 2007. szeptember 14-én kelt számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Ítéltábla a 2008. február 27-én kelt ... számú ítéletével a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a 2008. október 16-án kelt ... számú közbenső ítéletével a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, megállapította, hogy az alperes a felperessel szemben biztatási kár jogcímén helytállni tartozik a felperesnek az 1994. március 9. napján kötött együttműködési

megállapodásból keletkezett káraiért. A Legfelsőbb Bíróság a periratokat az összecszerűség tárgyalása érdekében az elsőfokú bíróságnak küldte vissza.

- [4] A folytatódó elsőfokú eljárásban a felperes módosított keresetében az alperest a régi Ptk. 6. §-a alapján biztatási kár címén 804.793.135 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni.
- [5] A Fővárosi Törvényszék 2013. március 26-án kelt 9.G.40.685/2011/118. számú ítéletével a kár pontos mértékének meghatározása hiányában általános kártérítésként 508.000.000 forint és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2013. szeptember 3-án hozott 10.Gf.40.304/2013/4. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, 192.218.276 forint vagyoncsökkenés és 293.225.209 forint elmaradt vagyoni előny megfizetése iránti keresetet elutasította, ezt meghaladóan – az 1994. márciusi együttműködési megállapodás keretében 1994. és 1999. között felmerült, azonban meg nem térült felperesi ráfordítások megtérítése iránti kereseti kérelemnek helyt adó részében – az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a 2013. december 11-én kelt Pfv.III.21.561/2013/6. számú végzésével a jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott, a keresetet részben elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [6] A megismételt másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéltábla a 2014. június 11-én kelt 10.Gf.40.031/2014/24. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét, valamint a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.304/2013/4. számú részítéletével hatályon kívül helyezett rendelkezését nem érintette, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a 2014. október 16-án kelt Pfv.V.21.131/2014/8. számú részítéletével a megismételt másodfokú eljárásban hozott jogerős részítéletet hatályában fenntartotta. Határozata indokolásában rámutatott: a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletében azt állapította meg, hogy az 1994-ben kötött együttműködési megállapodás olyan okból lehetetlenült, amelyért egyik fél sem felelős, a megállapodás megszűnéséből eredő vitás kérdések rendezése érdekében az 1999-ben létrejött egyezségben a felek közötti további együttműködéssel kapcsolatban az alperes nem tett jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalást. Ezért a felperessel szemben az alperest kártérítési felelősség nem terheli. A közbenső ítéletben foglaltak szerint a felperes csupán kártalanításra tarthat igényt a régi Ptk. 6. §-a alapján, mégpedig amiatt, mert az 1999-ben kötött egyezségben rögzített – ki nem kikényszeríthető – alperesi ígéretekre tekintettel lemondott az 1994-

es együttműködési megállapodás megszűnéséből eredő elszámolási igényeiről. A felperes tehát kártalanítás címén kizárólag annak az összegnek a meg nem térült részét követelheti az alperestől, amelyhez az 1994-ben kötött megállapodás megszűnését követően az elszámolás során az 1999-es egyezségkötés hiányában jogszerűen hozzájuthatott volna.

- [7] Az 1994-ben kötött együttműködési megállapodással összefüggésben 1994. március 9. és 1999. november 23. között felmerült, azonban meg nem térült ráfordításokból eredő kereseti kérelem tárgyában megismételt elsőfokú eljárásban a felperes módosította a keresetét és az alperest kártérítés címén 803.074.574 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni. Az elsőfokú bíróság a 2015. február 24-én hozott 9.G.44.536/2014/14. számú ítéletével az alperest 174.262.999 forint és járulékai megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felek fellebbezései folytán eljárt Fővárosi Ítéltábla a 2015. november 25-én kelt 10.Gf.40.166/2015/17. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest marasztaló, valamint az 1994. és 1999. között meg nem térült ráfordítások címén ezt meghaladóan a keresetet elutasító rendelkezését helybenhagyta, míg a további kereseti kérelmek tekintetében a pert megszüntette, és az elsőfokú bíróság ítéletének e kereseti kérelmeket elutasító rendelkezéseit hatályon kívül helyezte. Rámutatott, hogy az 1994. és 1999. között felmerült ráfordításokkal kapcsolatos kereseti kérelem tárgyában az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelő megalapozott ítéletet hozott, ugyanakkor a megismételt eljárásban előterjesztett módosított kereset az 1994. márciusi együttműködési megállapodás keretében 1994. és 1999. között felmerült, de meg nem térült ráfordítások címén 175.263.000 forint és járulékai megfizetésére irányuló követelést meghaladóan korábban már elutasított, így a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 229. § (1) bekezdése értelmében ítélt dolognak minősülő igények érvényesítésére irányult, így ezen igények tekintetében a per megszüntetésének és az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének volt helye.
- [8] A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljárt Kúria a 2016. június 2-án kelt Pfv.V.20.234/2016/8. számú ítéletével a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. Határozata indokolásában a régi Pp. 229. § (1) bekezdésére utalva rámutatott, az azonos tényalapból származó, ugyanazon jog iránti követelések abban az esetben is ítélt dolgot képeznek, ha a felperes a követelések jogcímét esetlegesen máshogyan nevezi meg. A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a megismételt eljárás során az 1994. és 1999. között felmerült ráfordításaiból eredő igényén kívül kizárólag olyan követeléseket kívánt érvényesíteni módosított keresetében, amelyeket az eljárás korábbi szakaszaiban már jogerősen elbíráltak, az 1999. és 2004. közötti időszakra eredménykiesés miatt érvényesített kárigényt az elsőfokú bíróság teljes egészében elutasította a 9.G.40.865/2011/118. számú

ítélete első fokon jogerőre emelkedett rendelkezésével, az 1996. és 1999. közötti időszak tekintetében állított veszteségek miatti kártérítési igényt, valamint az eszközök visszaadása következtében beállott vagyoncsökkenésre hivatkozással érvényesített kártérítési igényt pedig a Fővárosi Ítéltábla a 10.Gf.40.031/2014/24. számú részítéletével utasította el jogerősen.

- [9] Ezt követően a felperes perújítási kérelmet terjesztett elő a jogerős ítélet ellen, a perben el nem bíralt tényként az alperessel 1999-ben megkötött megállapodás régi Ptk. 210. §-a szerinti érvénytelenségére hivatkozva. A Fővárosi Törvényszék a 2016. november 30. napján kelt, fellebbezés hiányában 2016. december 28-án jogerőre emelkedett 7.G.43.365/2016/9. számú végzésével a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlan elutasította.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [10] A felperes módosított keresetében elsődlegesen az alperessel 1999. november 23-án kötött szerződés régi Ptk. 202. §-ába ütközés (uzsora) miatti semmisségének a megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményeként a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az aránytalan előny kiküszöbölése címén az alperes 178.128.000 forint megfizetésére kötelezését és a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő érvényessé nyilvánítását kérte. Emellett a régi Ptk. 318. §-ára, 339. §-ára és 302. § a) és b) pontjaira alapítva az 1994. március 9-i megállapodás alperesi megszegésére hivatkozva az alperest szerződésszegéssel okozott kár megtérítése jogcímén 664.791.706 forint megfizetésére is kérte kötelezni.
- [11] Másodlagosan - arra az esetre, ha az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló igény tekintetében az elsődleges kereseti kérelme nem vezetne eredményre - a régi Ptk. 239/A. §-ára alapítva az alperessel 1999. november 23-án kötött szerződés régi Ptk. 202. §-ába ütközés (uzsora) miatti semmisségének a megállapítását kérte. Emellett a régi Ptk. 318. §-ára, 339. §-ára, 302. § a) és b) pontjaira alapítva ugyancsak kérte az 1994. március 9-i megállapodás alperes általi megszegésére hivatkozva szerződésszegéssel okozott kár megtérítése jogcímén az alperes 664.791.706 forint megfizetésére kötelezését is.
- [12] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte, mindkét kereseti kérelem tekintetében arra hivatkozással, hogy a felek közötti korábbi peres eljárásban született jogerős közbenső ítélet, részítélet és ítélet a régi Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogereje mind az 1999. november 23-i megállapodás érvénytelenségével kapcsolatos igény, mind az 1994. március 9-i együttműködési megállapodás megszegéséből eredő kártérítési igény tekintetében kizárja a jelen perben történő igényérvényesítés lehetőségét. Utalt arra, hogy az ellene indított korábbi perben a felperes az 1994. márciusi együttműködési megállapodásból eredő kártérítési igényt érvényesített. A

Legfelsőbb Bíróság a korábbi felülvizsgálati eljárásban hozott közbenső ítéletében ezen kártérítési igény jogalapját elbírálva az alperes szerződésszegésből eredő kártérítési felelősségét nem találta megállapíthatónak, ugyanakkor a felperesnek az 1994. március 9-i együttműködési megállapodásból eredő káraiért biztatási kár jogcímén alaposnak tartotta a felelősségét. Erre tekintettel a közbenső ítélet anyagi jogereje kizárja azt, hogy az 1994. márciusi együttműködési megállapodásból eredő szerződésszegés miatti kártérítési igényét a felperes a jelen perben ismét érvényesíthesse.

- [13] Az alperes érdemben a kereset elutasítását kérte, elsősorban mindkét igény vonatkozásában elévülésre hivatkozva. Az érvénytelenségi kereset megalapozatlansága körében a Kúria Pfv.V.21.131/2014/8. számú részítélete azon megállapítására is utalt, amely szerint az 1999-ben létrejött egyezségben az alperes a felek közötti további együttműködéssel kapcsolatban nem tett jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalást. Ebből álláspontja szerint az következik, hogy az 1999. novemberi egyezség alapján a felperesnek nincs olyan jogi úton kikényszeríthető jogosultsága, ami bíróság előtt érvényesíthető lenne, figyelemmel a régi Ptk. 204. § (1) bekezdés c) pontjára is, ez pedig azt jelenti, hogy a szerződés érvénytelensége, uzsorás jellege érdemben nem is vizsgálható. A kártérítési igény tekintetében az alperes annak jogalapját és összecszerűségét is vitatta.

Az elsőfokú ítélet és a másodfokú végzés

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozata indokolása szerint a felperes elsődleges és másodlagos kereseti kérelmei egyaránt két részből - egy megállapításra és egy marasztalásra irányuló kereseti kérelemből - álltak. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására, valamint a kártérítés iránti marasztalásra irányuló kereseti kérelmek érdemi vizsgálata előfeltételének tekintette azt, hogy a szerződés semmisségének megállapítása iránti kereseti kérelem megalapozott-e. Ezért elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a semmisség megállapítására irányuló kereseti kérelem vonatkozásában fennállnak-e a per megszüntetésének feltételei. Az elsőfokú bíróság a korábban folyamatban volt per iratai alapján azt állapította meg, hogy az 1999. novemberi megállapodás mint uzsorás szerződés semmisségével kapcsolatos igény érvényesítése a korábbi eljárásoknak nem képezte tárgyát, ilyen igényt a bíróság korábban nem bírált el, egyebekben a semmisség megállapíthatósága körében hivatalból nem is folytathatott le bizonyítást. Mindezekre figyelemmel az 1999. novemberi megállapodás régi Ptk. 202. §-ába ütközés miatti semmisségének megállapítása iránti kereseti kérelem vonatkozásában az alperes ítélt dologra történt hivatkozását alaptalannak ítélte. Ezért nem találta helyén valónak a per megszüntetését. Az alperes elévülési kifogását helytállónak ítélte a tekintetben, hogy a

semmisség jogkövetkezményeinek alkalmazása során a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési idő a marasztalásra irányuló kereseti kérelem 2017. március 31-i előterjesztéséig már eltelt. Ugyanakkor a szerződés semmisségének megállapításával kapcsolatos kereseti kérelem nem évült el, ezért azt érdemben vizsgálta, és azt - indokait részletesen kifejtve - alaptalannak ítélte. A szerződésszegésből eredő kártérítésre irányuló kereseti kérelemre nézve az alperes ítélt dologra hivatkozásának megalapozottságát azért nem vizsgálta, mert az 1999. novemberi megállapodás semmissége - mint jogalap - hiányában a kártérítési igény érdemben nem volt vizsgálható.

[15] A felek fellebbezéseit folytán eljáró másodfokú bíróság 10.Gf.40.713/2017/7. számú végzésével a pert megszüntette, és az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, mert úgy ítélte meg, hogy a felek közötti korábbi perben az 1994. márciusi együttműködési megállapodás megszegéséből eredően az alperessel szemben érvényesített felperesi kártérítési igény is jogerősen elbírálásra, és - jogalap hiányában - elutasításra került, a Legfelsőbb Bíróság korábbi közbenső ítéletével keletkezett anyagi jogerő kizárja az ebből a megállapodásból eredő kártérítési igény ismételt érvényesítését.

[16] Emellett rámutatott, hogy a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság közbenső ítéletében a felek közötti jogviszonyt az 1999. novemberi egyezségi megállapodásra is kiterjedően vizsgálta és minősítette. A közbenső ítéletben foglaltak alapján megállapíthatónak tartotta, hogy annak meghozatalakor a Legfelsőbb Bíróság mindazon körülményeket értékelte, amelyekre az 1999. novemberi megállapodás uzsorás jellege miatti semmissége körében a felperes a jelen perben előterjesztett semmisségi keresetében hivatkozott. Mindezekre tekintettel álláspontja az volt, hogy az anyagi jogerőhatás (res iudicata) az 1999. novemberi megállapodás uzsorás jellegének és emiatti semmisségének ismételt vizsgálatát kizárta tette.

[17] A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Pfv.V.21.235/2018/12. számú végzésével a másodfokú bíróság jogerős végzését hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a felperes a korábbi eljárási szakban kizárólag kártérítési, illetve biztatási kár miatti kártalanítási igényt érvényesített, érvénytelenségi kereset előterjesztésére - és a bíróságok részéről bármely semmisségi ok hivatalbóli észlelésére, ezáltal vizsgálatára - nem került sor. Erre figyelemmel téves volt a másodfokú bíróság álláspontja az anyagi jogerőhatás beállta tekintetében, ezért a megismételt eljárásban a felek fellebbezéseit érdemben kellett elbírálnia.

A megismételt fellebbezési eljárásban hozott másodfokú határozat

[18] A megismételt másodfokú eljárásban a felperes a

fellebbezésében foglaltakat kiegészítette azzal: álláspontja szerint a Kúria a 2014. október 16-án hozott Pfv.V.21.131/2014/8. számú részítélete indokolásában „de facto” kimondta az 1999. novemberi megállapodás érvénytelenségét annak rögzítésével, hogy e megállapodásban az alperes a felek közötti további együttműködéssel kapcsolatban nem tett jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalást, amire tekintettel a megállapodásból nem keletkezhetett a polgári jog szabálya szerinti kötelelem. Emiatt a megállapodás egyrészt jogszabályba ütközik, másrészt jogszabály megkerülésével kötöttek minősül, így semmis. Emellett a jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalás hiányában a megállapodás nyilvánvalóan jóerkölcshöz ütközés miatt, míg az annak 3. pontjában foglalt burkolt joglemondásra tekintettel színleltsege okán is semmis.

- [19] Továbbra is állította, hogy az 1999. novemberi megállapodás tekintetében az uzsora objektív és szubjektív feltételei is fennállnak.
- [20] Az alperes - a felülvizsgálati eljárás tekintetében már nem releváns - fellebbezését a megismételt másodfokú eljárásban csupán a másodlagos hivatkozása tekintetében tartotta fenn.
- [21] A másodfokú bíróság a megismételt fellebbezési eljárásban hozott 10.Gf.40.697/2018/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A felperes fellebbezését teljes mértékben megalapozatlannak ítélte.
- [22] Határozata indokolásában rögzítette, a Kúria hatályon kívül helyező határozata egyértelmű, a megismételt eljárásban is irányadó ténymegállapítást tartalmaz, amely szerint: a felek közötti korábbi peres eljárásban a felperes keresetében kizárólag szerződésszegésből eredő kártérítési, illetve biztatási kár jogcímén kártalanítási igényt érvényesített az alperessel szemben, érvénytelenségi alapú keresetet nem, és az eljárt bíróságok részéről sem került sor a régi Ptk. 234. § (1) bekezdése keretében bármely semmisségi ok érdemi vizsgálatára. Ezért megalapozatlanul állította a felperes fellebbezésének kiegészítésében, hogy a Kúria a 2014-es részítéletének indokolásában „de facto” kimondta volna az 1999. novemberi megállapodás érvénytelenségét annak a ténynek a rögzítésével, hogy ebben a megállapodásban az alperes a felek közötti további együttműködéssel kapcsolatban nem tett jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalást.
- [23] Rámutatott: a Kúria részítélete - a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletének megállapításaira utalva - éppen azt állapította meg, hogy az 1999. novemberi megállapodásban foglalt ki nem kényszeríthető alperesi ígéretre tekintettel tett felperesi joglemondó nyilatkozat szolgálhatott a régi Ptk. 6. §-a (biztatási kár) alapján érvényesített kártalanítási igény alapjául. Emellett sem a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítéletének, sem a Kúria hivatkozott részítéletének indoklása nem tartalmazott olyan megállapítást, jogi következtetést, amely e megállapodás tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisségének hivatalbóli

észleléseként („de facto” kimondásaként) lenne értékelhető, értelmezhető.

[24] Tévesnek ítélte a felperes hivatkozását azért is, mert a felek közötti korábbi perben az 1999. novemberi megállapodás régi Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezése alapján a Fővárosi Bíróság a 2007. szeptember 14-i ... számú ítéletének indokolásában, továbbá a Fővárosi Ítéltábla a 2008. február 27-i, a per főtárgya tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ... számú jogerős ítéletének indokolásában - már a Kúria hivatkozott részítéletét megelőzően - megállapításra került, hogy a megállapodás 3. pontja nem tartalmazott olyan határozott szerződéskötési kötelezettségvállalást, aminek teljesítésére az alperest a felperessel szemben szolgáltatási kötelezettség terhelné. A jogerős ítéletet ebben a részében pedig nem érintette a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítélete, sőt ugyanezt állapította meg.

[25] A másodfokú bíróság helytállónak ítélte az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint az 1999. novemberi megállapodás semmisségével kapcsolatos igények érvényesítésére irányuló kereseti kérelmekre nézve a régi Ptk. 234. § (1) bekezdésében, és 237. §-ában foglaltaknak, és - az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontjában kifejezésre jutó - bírói gyakorlatnak megfelelően állapította meg, hogy a semmisségre alapított elszámolási igény perbeli érvényesítésére csak a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési időn belül van lehetőség, és akkor sem tévedett, amikor a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti, az elévülés nyugvását eredményező körülmény fennálltát nem találta megállapíthatónak, ezért az elszámolási igényt elkésztnek minősítette.

[26] Egyetértett a másodfokú bíróság azzal az elsőfokú megállapítással is, miszerint nem volt az 1999. novemberi megállapodás uzsorás jellege, semmissége érdemi vizsgálatát kizáró oknak tekinthető az, hogy az alperes nem tett jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalást. Ezzel összefüggésben rögzítette: a régi Ptk. 198. § (1) bekezdéséből és 200. § (1) bekezdésének a szerződéses szabadság elvét deklaráló rendelkezéséből következően nincs akadálya annak, hogy a felek - a Ptk. diszpozitív szabályaitól eltérően - más joghatást fűzzenek szerződésükhöz. Olyan tartalom is képezheti szerződés tárgyát, amely szerint meghatározott feltételek teljesülésétől függően egyikük lemond a másikkal szemben egyébként jogszerűen fennálló vagyoni értékű igényéről. Önmagában a közvetlen szerződéses kötelezettség, illetve jogosultság hiánya nem eredményezi, hogy az érvénytelenség polgári jogi szabályai a szerződésre ne lennének irányadóak, e körülmény nem zárja ki az érvénytelenség érdemi vizsgálatát.

[27] A másodfokú bíróság kifejtette: a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok (különösen az 1999. november 23-i megállapodás, a Legfelsőbb Bíróság korábbi perben hozott ... számú közbenső ítélete, a Kúria Pfv.V.21.131/2014/8. számú részítélete) alapján

megállapítható, hogy az 1999. novemberi megállapodás - lényegét tekintve - célzott joghatásként az alperest az 1994. márciusi együttműködési megállapodás régi Ptk. 312. § (1) bekezdése szerinti megszűnésével kapcsolatos elszámolási kötelezettsége keretében a felperessel szemben terhelő tartozás rendezésére irányult, megkötésére az 1994. márciusi együttműködési megállapodás megszűnéséből eredő vitás kérdések rendezése érdekében került sor. E megállapodással mint a régi Ptk. 240. § (3) bekezdése szerinti egyezséggel a felek noválták, új alapokra helyezték korábbi jogviszonyukat, amelynek során az alperes - a rá irányadó jogszabályi és költségvetési keretekre figyelemmel - nem kötelezhette magát megrendelés vállalására. A felperes - az egyezségben rögzített, ki nem kényszeríthető - alperesi ígéretekre tekintettel azzal a feltétellel mondott le elszámolási igényéről, hogy lemondása fejében az újabb szerződéssel elérni kívánt gazdasági céljai megvalósulnak. A megállapodás ugyanakkor a megkötését követő 5 évben nem töltötte be az alperes tartozásának rendezését célzó rendeltetését, a felek szerződéses szándéka csak kis részben valósult meg, a már megszűnt együttműködési megállapodás alapján keletkezett felperesi követelések változatlanul rendezetlenek maradtak.

[28] A másodfokú bíróság a szerződés uzsorás jellegére vonatkozó felperesi hivatkozással kapcsolatban kiemelte: a régi Ptk. 202. §-a értelmében az uzsora megállapíthatóságához összesen négy (két objektív és két szubjektív) feltétel együttes megléte szükséges. Ezek közül a felperes hátrányos helyzete (mint objektív feltétel) és erről az alperes tudomás szerzése (mint szubjektív feltétel) egyértelműen megállapítható volt, ugyanakkor az alperesnek az a célzatos törekvése, hogy a felperes válságos helyzetét kihasználva jusson őt egyébként meg nem illető előnyhöz (mint további szubjektív feltétel), valamint a feltűnően aránytalan előny (mint további objektív feltétel) létét nem ítélte fennállónak. Utóbbi tekintetében pontosította is az elsőfokú ítélet jogi indokolását, rámutatva: a szerződéskötés időpontjában nem volt előre látható, hogy a megállapodás a jövőben nem tölti be rendeltetését, az pedig, hogy a célzott joghatás (az alperes tartozásának rendezése) utóbb, a szerződéskötést követően hiúsult meg, az érvénytelenség szempontjából irreleváns, mert az érvénytelenségi oknak a szerződéskötés időpontjában kell fennállnia.

[29] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel abban a tekintetben is, hogy az érvénytelenségi és kártérítési keresetek egymáshoz kapcsolódására tekintettel az 1999. novemberi megállapodás semmissége (mint jogalap) hiányában a kártérítési (az 1994-es együttműködési megállapodás megszegésére alapított) igény érdemben nem volt vizsgálható, és e tekintetben is a kereset elutasításának volt helye.

[30] A felperes fellebbezés kiegészítésében előadottakra tekintettel a másodfokú bíróság a szerződés tárgyát illetően korábban kifejtettekre utalással a felek 1999. novemberi

megállapodását sem jogszabályba ütközőnek, sem jogszabály megkerülésével kötöttnek nem ítélte, továbbá annak színlelt voltát (ami a felek közös, tudatos magatartását feltételezné), és nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközését sem látta megállapíthatónak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [31] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a régi Pp. 386/H. § alapján a „felperesi petitumok érvénytelenségét megállapító részének helyt adó közbenső ítélet meghozatalát”, másodlagosan a másod- vagy elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [32] Megsértett jogszabályhelyként egyrészt a régi Pp. 3. § (3)-(4) bekezdéseit, 130. § (1) bekezdés d) pontját és ezáltal 157. § a) pontját, 206. § (1) bekezdését, 229. §-át, másrészt a régi Ptk. 28. §-át, 200. § (2) bekezdését, 202. §-át, 227. § (2) bekezdését, 228. §-át, 234. §-át, 237. §-át, 239. §-át, 239/A. §-át, és 326. §-át jelölte meg.
- [33] Felülvizsgálati kérelme indokolásának lényege szerint
- a Kúria által megismételni rendelt eljárásban hozott jogerős ítélet a másodfokú bíróság hiányos ítélezése folytán sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát, megakadályozza jogai érvényesítésében, és
 - a megállapított tényállás továbbra is iratellenes, okszerűtlen és logikai ellentmondást tartalmaz.
- [34] Az eljárási szabályok [Pp. 3. § (3) bekezdés] megsértése kapcsán hivatkozott arra, hogy a megismételt eljárásban az idéző végzésből nem derült ki, hogy a másodfokú bíróság „a jogvita eldöntéséhez kér-e bizonyítékokat rendelkezésre bocsátani”.
- [35] A fellebbezés érdemi elbírálása vonatkozásában az elsőfokú bíróság „8.G.41.009/2010/20.” számúként feltüntetett ítéletét megjelölve idézett a jogerős ítélet 12. és 13. oldalain a másodfokú bíróság által tett megállapításokból, amelyek szerinte a Kúria 2014. évi részítéletével és a Legfelsőbb Bíróság korábbi közbenső ítéletével ellentétesek. Idézett a jogerős ítélet 13. oldalán tett megállapításokból, amelyeket a Kúria 2014. évi határozatával cáfoltnak tekintett.
- [36] Perdöntő jelentőséget tulajdonított a Kúria azon megállapításának, miszerint „Mindezekre tekintettel tehát a felperes a jelen perben - helyesen kártalanítás címén - kizárólag annak az összegnek a meg nem térült részét követelheti az alperestől, amelyhez az 1994. március 9-i megállapodás megszűnését követően az elszámolás során az 1999. november 23-i egyezségkötés hiányában jogszerűen hozzájuthatott volna.”, amelyre tekintettel egyértelműnek tartotta, hogy az alperesi szerződési akarat hiányossága miatt az 1999. november 23-i egyezségkötést kizárta a jelen perből, amely pontosan a Legfelsőbb Bíróság jogalapot megállapító közbenső ítéletének indokolásában meghatározottak miatt indult (a felperes ezzel kapcsolatban a ... számú ítélet 5-6.

oldalain írtakból idézett).

- [37] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a megismételt eljárásban miként hajtotta végre a Kúria hatályon kívül helyező végzése [31] és [42] pontjaiban elrendelt eljárást.
- [38] A felperes kifejtette, hogy a Legfelsőbb Bíróság 2008. évi közbenső ítélete indokolásában foglaltakkal szemben a másodfokú bíróság mintegy „megújította” a két bírósági szint közötti jogvitát a „jogilag ki nem kényszeríthető kötelezettségvállalás vonatkozásában”, amelyet a régi Ptk. 28. § -át módosító 2003. évi LV. törvény egyértelműen lezárt. Ezt alátámasztandó idézett a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.304/2013/4. számú ítéletéből, amellyel szerinte a Fővárosi Ítéltábla a „nem is tartalmaz konkrét kötelezettségvállalást” megfogalmazással módosította a Legfelsőbb Bíróság közbenső ítélete szerinti „nem tett jogi úton kikényszeríthető kötelezettségvállalást” megállapítást.
- [39] További érvelése értelmében az 1999. november 23-i megállapodás „csonka kötelem” - mivel az egyik szerződő fél nem vállalt benne jogilag kikövetelhető kötelezettséget -, ami egyrészt azt jelenti, hogy a feltétel lehetetlen (rég Ptk. 228. §, 239. §), így a megállapodás érvénytelen, másrészt pedig, hogy „amennyiben a felek/fél szerződési akarata hiányzik, úgy a szerződés érvényesen létre sem jött, illetve létre sem jött, illetve érvénytelen”. Álláspontja szerint „ezen csonkaság tényszerűen teljes aránytalanságot okozott, amelynek az uzsora megállapítása körében is jelentősége van”.
- [40] Hangsúlyozta, hogy a teljes kompenzálás nem történt meg, annak megvalósulásához szükséges az 1999. november 23-i megállapodás érvénytelenségének kimondása a jelen perben, amely megnyitja az 1994. március 9-i megállapodásból folyó kártérítési igénye érvényesítésének lehetőségét.
- [41] Kitért arra is, ezzel összhangban az elévülés mindaddig nyugszik, amíg az 1999. évi megállapodás érvénytelenségének megállapítására ítélettel nem kerül sor. Kifejtette: „ennek okán - jogkövetkezményként - a felülvizsgálati bíróság a módosított keresettel érvényesíthető jog alapján született jogerős ítéletből - a per megszüntetésével egyidejűleg - hatályon kívül helyezett minden, ezt meghaladó megállapítást (res iudicata)”, ... „vagyis a per megszüntetésével egyidejűleg minden más - az érvénytelen 1999. évi megállapodáshoz köthető - bírósági megállapítás hatályon kívül helyezése megtörtént a Kúria által (de facto)”.
- [42] Összegző álláspontja szerint: „A Fővárosi Ítéltábla az ítéletének indokolásában foglalt iratellenes, okszerűtlen, vagy logikai ellentmondásokat tartalmazó tényállásra alapított ítéletével akadályozza meg felperest - a Kúria által „de facto” tényekkel szemben -, hogy a bekövetkezett károsodásával kapcsolatos jogait érvényesíthesse, azaz valóban érvényesíteni tudja azon kompenzáció elmaradását, amely a joglemondása következtében azt az aránytalan helyzetet hozta létre, amelyet az 1999. évi megállapodás létrehozott, s ami most is fennáll.”

- [43] A felperes felülvizsgálati kérelméhez mellékleteket csatolt, továbbá Pfv.10. sorszámú beadványában felülvizsgálati kérelmét további jogszabályhelyek megjelölésével kiegészítette, amelyhez mellékelte a felperes közgyűlésének 2019. május 21-én kelt, a Kúria Polgári Kollégiuma vezetőjéhez írt levelét.
- [44] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [45] A felperes felülvizsgálati kérelme, annak 9. számú melléklete és a Pfv.10. sorszámú beadványa tartalmára tekintettel a Kúria előjáróban rámutat a felülvizsgálati eljárás jogi természetére és ebből adódó korlátaira.
- [46] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, nem egyfajta „harmadfokú eljárás”, hanem szigorú eljárásjogi szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat, amelynek jellegéből következően a Kúria csak a felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok körében vizsgálhatja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát (BH2002.490.II.). Kiemelendő, a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél számára a jogi képviselő kötelező [Pp. 73/A. § (1) bekezdés a) pont], amelyre tekintettel a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan [Pp. 73/B. § (1) bekezdés].
- [47] A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdés]. Ebből következően a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei: a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előzőekben meghatározott tartalmi követelményekkel [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. és 4. pontjai].
- [48] Lényeges továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelmet megváltoztatni - azaz módosítani, kiegészíteni - nem lehet [Pp. 273. § (5) bekezdés első mondat I. fordulat].
- [49] A felülvizsgálati eljárás tárgya: a jogerős ítélet, amely csak olyan kérdésben támadható felülvizsgálati kérelemmel, amely az első- és a másodfokú eljárásnak is tárgya volt [BH2017.232.II.;

BH2002.283.II.], ezért a felülvizsgálatnak csak olyan jogi álláspont, mulasztás szolgálhat alapjául, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt (BH1996.372.). Olyan új körülményre, amelyre a fél az első- és másodfokú eljárás során nem hivatkozott, a felülvizsgálati eljárásban nem lehet hivatkozni (EBH2002.653.; illetve BH2002.447.II.). Ennek oka egyrészt az, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során kizárólag a rendelkezésre álló iratok alapján dönt [Pp. 275. § (1) bekezdés], másrészt, hogy a bíróságok nem követhettek el jogszabálysértést olyan körülményre, jogra vonatkozóan, amelyet a fél nem tett az eljárás korábbi szakaszainak tárgyává, ezért azt a bíróságok nem is vizsgálhatták.

[50] Mindezekén túlmenően kiemelendő, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdésének és 275. § (3) és (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés, vagy az eljárási szabálysértés lehet, utóbbi azonban csak akkor, ha az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bír.

[51] Mindennek a felperes felülvizsgálati kérelme és további beadványai tekintetében több irányú jelentősége van.

[52] Egyrészről: a felülvizsgálati kérelem 9. számú mellékletét és a Pfv.10. sorszámú beadványhoz mellékelte levelet a felperes jogi képviselője mellőzésével nyújtotta be, ezért azokat - mint hatálytalan nyilatkozatokat - a Kúria a kötelező jogi képviselet szabályára tekintettel nem vehette figyelembe.

[53] Másrészről: a Pfv.10. sorszámú - a felperesi jogi képviselő által benyújtott - beadványban megjelölt, de az eredeti felülvizsgálati kérelemben nem hivatkozott további jogszabálysértéseket [Ptk. 3. §, 4. § (1) bekezdés, 207. §, illetve Pp. 220. § (1) bekezdés d) pontja, 221. §, 229. §, 252. § (2)-(3) bekezdések, 253. § (3) bekezdés, 270-275. §-ok] a Kúria - e beadvány felülvizsgálati határidőn túli előterjesztésére és indokolási hiányosságaira is figyelemmel - a felülvizsgálati kérelem megváltoztatásának tilalma okán érdemben nem vizsgálhatta.

[54] Harmadsorban: a Ptk. 28. § (az állam jogi személyiségének deklarálása), a Ptk. 227. § (2) bekezdése (a lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés semmissége) és a Ptk. 228. §-a (a feltétel anyagi jogi szabályai) a jelen felülvizsgálati eljárással érintett jogerős ítélet meghozatalát megelőző első- és másodfokú eljárásnak nem voltak tárgyai, ezért e jogszabályhelyeket az eljárás bíróságok nem sérthették meg, és azok a felülvizsgálati eljárásban sem voltak vizsgálhatók.

[55] Negyedsorban: a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmére történt felperesi hivatkozáshoz kapcsolódóan a felülvizsgálati kérelemben megsértett jogszabályhely megjelölésére, és ahhoz kapcsolódóan a jogszabálysértés mibenlétének kifejtésére nem került sor a felperes részéről, így - a fentebb írtakra figyelemmel - érdemben ez a hivatkozás sem volt vizsgálható.

- [56] Nem volt továbbá adekvát a felperesnek a Ptk. 239. §-ára (a szerződés részbeni érvénytelenségére) történt hivatkozása (ilyen kereseti kérelmet a felperes nem terjesztett elő), míg a Ptk. 239/A. § (a szerződés érvénytelenségének megállapítása az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása nélkül) megsértése fel sem merült. (Egyebekben e jogszabályhelyek megsértésének mibenlétét a felperes szintén nem fejtette ki szövegszerűen felülvizsgálati kérelmében.)
- [57] Végül: a Ptk. 326. § (az elévülés kezdete, nyugvása, megszakadása) megsértése csak akkor lenne releváns hivatkozás, ha az 1999. november 23-i megállapodás semmis lenne, azonban az alább kifejtettekre tekintettel ennek a kérdésnek a vizsgálatát az eljáró bíróságok helytállóan mellőzték.
- [58] A felperes érdemben vizsgálható felülvizsgálati hivatkozásai tekintetében a Kúria a felülvizsgálat eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért a felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [59] Az adott ügy a Pp. 386/A. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, a pertárgy értékére tekintettel, kiemelt jelentőségű per. Ebben a pertípusban a bíróság nem köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni (Pp. 386/J. §). Erre tekintettel a bíróság tájékoztatási kötelezettségéről rendelkező Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértése ebben az ügyben fel sem merülhetett.
- [60] Nem értelmezhető a felperesnek a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontjával, ezáltal a Pp. 157. § a) pontjával, és a Pp. 229. §-ával - azaz összességében az ítélt dologgal (res iudicata) kapcsolatos - hivatkozása. A Kúria a 2018. november 8. napján kelt Pfv.V.21.235/2018/12. számú végzésével éppen azért helyezte hatályon kívül a másodfokú bíróság 10.Gf.40.713/2017/7. számú végzését, mert az a Pp. 229. § (1) bekezdésének - az ügy érdemére kiható - megsértésével állapította meg az uzsorás szerződésre alapított érvénytelenségi igénynek a korábbi jogerős közbenső ítélettel történt érdemi vizsgálatát {hivatkozott kúriai végzés [41] pont}. A másodfokú bíróság a megismételt eljárásban mindenben eleget tett a Kúria hatályon kívül helyező végzése [42] pontjában írt iránymutatásnak, a felek fellebbezéseit teljes körűen elbírált. A jelen felülvizsgálati eljárásnak a megismételt fellebbezési eljárási szakban hozott ítélet képezte a tárgyat, amelyre a felperes által hivatkozott, előbbi jogszabályhelyek megsértése nem vonatkoztatható.
- [61] a felperesnek Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére irányuló felülvizsgálati támadása. Bár a felperes felülvizsgálati kérelmében többször és visszatérően állította, hogy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen és logikai ellentmondást tartalmaz, valójában azonban nem fejtette ki, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelése, mérlegelése - és ezáltal a tényállás megállapítása - körében mely bizonyítékokat értékelte volna ily

módon törvénysértően. Önmagában - a felperes felülvizsgálati kérelmében alkalmazott - az a módszer, miszerint az egyes eljárási szakaszokban keletkezett, különböző szintű és típusú bírósági határozatok egyes - szöveggörnyezetükből kiemelt - részleteit a felperes kiidézte, és azokat mintegy ellentétpárba állította, semmiképpen nem felel meg a Pp. 272. § (2) bekezdésében rögzített, a fentiekben részletesen kifejtett, a felülvizsgálati kérelem tartalmával kapcsolatos törvényi követelménynek. A Kúria rámutat továbbá: a felülvizsgálati eljárás keretében - éppen annak perorvoslati jellege miatt - általában nem vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó tényállás, és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A Kúria csak azt vizsgálja, hogy az eljárt bíróság a mérlegelés körébe vont adatok és bizonyítékok megállapítása és azok egybevetése során nem jutott-e nyilvánvalóan helytelen és okszerűtlen következtetésre (BH1996.506.). Lényeges, hogy az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.II.). A jogerős ítélet mentes az ilyen következtetéstől. Emellett a Kúria megjegyzi: azon túlmenően, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében konkrétan nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság mely adatok és bizonyítékok megállapítása és egybevetése során jutott volna nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésre, az érvényesített érvénytelenségi kereset tekintetében valójában nem tényállítás-megállapítási kérdésben, hanem szerződés-értelmezési kérdésben (azaz nem tény-, hanem jogkérdésben) kellett az eljárt bíróságoknak állást foglalniuk.

[62] Minderre tekintettel a felperes felülvizsgálati kérelme lényegét a Ptk. 200. § (2) bekezdésére, 202. §-ára, 234. §-ára és 237. §-ára - összességében tehát érvénytelenségi szabályokra - történt hivatkozás képezte. Ezzel összefüggésben a Kúria kiemeli: a megelőző eljárási szakaszoknak nem képezte tárgyát az 1999. november 23-i megállapodás érvénytelenségének vizsgálata (ha az lett volna, a Kúria jelen eljárást megelőző hatályon kívül helyező végzése a Pp. 229. §-ának sérelmére tekintettel nem lett volna meghozható), és az előzményi eljárások peranyagából a jelenlegi (érvénytelenségi) kereseti kérelem tekintetében semmilyen bizonyíték nem olvasható ki. Következésképpen sem a felperes által hivatkozott „de facto” kimondott, sem „de jure” érvénytelenség nem állapítható meg.

[63] A másodfokú bíróság mindenben helytállóan foglalt álláspontot az uzsora kérdéskörét illetően, az általa kifejtettekkel a Kúria mindenben egyetértett, ezért helyes indokaira - azok megismétlése nélkül - a Pp. 270. § (1) bekezdésének megfelelően alkalmazandó Pp. 254. § (3) bekezdése második mondata alapján csupán visszautal, és kiemeli: a szerződés érvénytelensége iránti kereseti kérelmek (jelen ügyben: az uzsora) vizsgálatánál mindig a felek szerződéskötéskori („akkori”) akaratának, illetve nyilatkozatainak

vizsgálatából kell kiindulni, az ezt követő (azaz: „utóbbi”) történéseknek – amint ezt a másodfokú bíróság is helyesen rögzítette indokolásában – az érvénytelenség szempontjából nincs relevanciája.

[64] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogszabályoknak mindenben megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[65] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással összefüggésben felmerült, az eljárás kamarai jogtanácsos felülvizsgálati eljárási munkadíjából álló költségét, amelynek összegét a Kúria a Pp. 67. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésének megfelelően állapította meg.

[66] A felperes a felülvizsgálati eljárási illetéket lerótt, azt viselni tartozik, ezért arról a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

[67] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes kérelmére a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson bírálta el.

[68] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. június 27.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró